

OGÓLNOPOLSKIE
POROZUMIENIE
ZWIĄZKÓW
ZAWODOWYCH

FEDERACJA
PRZEDSIĘBIORCÓW
POLSKICH

Stanowisko

Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych i Federacji Przedsiębiorców Polskich

w sprawie problemów polskiego hutnictwa

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych oraz Federacja Przedsiębiorców Polskich zauważają, że sektor hutniczy w Polsce od dłuższego czasu boryka się z wieloma przeciwnościami i wyzwaniem, które wymagają podjęcia skoordynowanych działań nie tylko ze strony przedsiębiorstw, ale także udziału państwa w procesie stabilizacji i wyznaczania ram na przyszłość.

Produkcja stali w Polsce pokrywa zaledwie około połowy zużycia tego surowca, a biorąc pod uwagę, że część trafia na eksport – większość stali zużywanej w naszym kraju pochodzi zza granicy. Różnica między produkcją a importem jest w naszym kraju jedna z najwyższych na świecie – podczas gdy większość ważnych gospodarek stara się w całości lub w jak największym stopniu zaspokajać swoje potrzeby w tym zakresie na rynku wewnętrznym, u nas to nie ma miejsca.

Tymczasem napaść Rosji na Ukrainę wiąże się z rosnącym zapotrzebowaniem ze strony przemysłu zbrojeniowego i bardzo dużymi wydatkami publicznymi na te cele. Kierunek ich wydawania zależy od państwa polskiego i to nasze władze mogą zdecydować, czy będzie się ono wiązało ze zleceniami dla rodzimego przemysłu. Jednocześnie wciąż duże są potrzeby krajowego budownictwa, motoryzacji czy produkcji maszyn co pozwala szacować, że popyt na produkty hutnicze w najbliższych latach będzie w Polsce w dalszym ciągu rósł, tak jak rośnie od ponad trzech dekad.

Mimo importu stali, całe krajowe hutnictwo zużywa aż ok. 3,5% energii elektrycznej w skali roku - ponad 5 TWh. Wysokie ceny prądu są dla tej branży, jak i dla wszystkich przemysłów energochłonnych, czynnikiem mającym duży wpływ na rentowność. W kontekście transformacji energetycznej ważna jest też jednak nie tylko cena, ale i pewność dostaw energii w dużych ilościach – biorąc pod uwagę elektryfikację procesów hutniczych – wartości te będą większe niż dotąd. Plany energetyczne kraju powinny brać pod uwagę znaczenie produkcji energochłonnej, w tym hutnictwa. Obecnie brak w tym zakresie wystarczającego podejścia strategicznego. Należy też dążyć do rozwiązań obniżających cenę energii, szczególnie dla przemysłów o jej dużym zużyciu, a tymczasowo niezbędne mogą okazać się dla nich systemy wsparcia.

Biorąc pod uwagę, że obecnie bardzo dużą część pieców hutniczych w Polsce stanowią instalacje elektryczne służące do topienia złomu – niezbędne jest szczególne potraktowanie kwestii odpadów metalowych, które powinny być jak najlepiej wykorzystywane do produkcji metali w kraju. Potrzebne jest uznanie ich za ważny surowiec, szczególnie w sytuacji dążenia do stanu zrównoważonej gospodarki cyrkularnej.

Zatrudnienie w krajowym hutnictwie znajduje ponad 20 tysięcy osób, a liczbę miejsc pracy pośrednio generowanych przez tę branżę szacuje się na blisko 200 tysięcy. Hutnictwo wiąże się zwykle z dobrą jakością warunkami pracy i godną płacą przez co pozytywnie wpływa na gospodarkę w miejscu swojej lokalizacji. Niestety w ostatnich latach liczne krajowe zakłady były lub właśnie są objęte procedurami likwidacji i zwolnień grupowych, albo przestojów związanych ze wstrzymaniem produkcji. Dotyczy to nie tylko hut, ale też w związanych z nimi koksowni, walcowni i innych zakładów. Niepewność towarzyszy kilku tysiącom pracowników, znaczącemu odsetkowi wszystkich zatrudnionych w tej branży w Polsce.

Należy zauważyć, że skala wyzwań przed branżą jest bardzo duża. Hutnictwo jako przemysł powodujący obecnie wysokie emisje gazów cieplarnianych będzie przechodził proces redukcji tych emisji. Dekarbonizacja hutnictwa wiąże się jednak z inwestycjami, które muszą być planowane na długi, nawet kilkudziesięcioletni okres. Będą to wydatki na systemy wychwytywania i magazynowania dwutlenku węgla, ale też badania, rozwój i wprowadzanie technologii wodorowych oraz dalszą elektryfikację kolejnych procesów. Niezbędne w kontekście dostosowania do wymogów środowiskowych zmiany pochłoną dziesiątki miliardów złotych. Planowanie tak dużych przedsięwzięć wymaga jasnych reguł i strategii.

Jednocześnie, choć inwestycje dekarbonizacyjne poza Unią Europejską występują, to presja na nie jest dużo większa wewnątrz UE. W związku z tym konkurencyjność produktów obciążonych opłatami za emisje w systemie EU ETS na rynkach światowych będzie niższa niż tych spoza Unii. System ceł emisyjnych CBAM pomoże zachować równiejsze warunki rynkowe na obszarze Wspólnoty, ale nie usunie problemu wyższego kosztu produkcji na jej terenie względem innych rejonów świata. Nie będzie też przekonującym narzędziem dla producentów światowych do dekarbonizacji tamtejszych hut.

Dlatego sprawiedliwa transformacja jest kluczowym procesem, który wymaga wzmocnienia dialogu społecznego oraz uwzględnienia zarówno korzyści, jak i potencjalnych wyzwań dla pracowników i pracodawców. W debacie publicznej coraz częściej podkreślane jest istotne wyzwanie związane z brakiem centralnego ośrodka decyzyjnego w sprawach gospodarczych, w tym dotyczących transformacji energetycznej, oraz rozproszeniem kompetencji pomiędzy różne ministerstwa. Obecnie kluczowe decyzje dotyczące gospodarki są podejmowane przez kilka resortów, co – w naszej ocenie – utrudnia efektywne zarządzanie i koordynację działań. W rezultacie często brakuje spójności w realizowanych politykach państwowych. Stanowi to wyzwanie zarówno dla administracji, jak i dla partnerów społecznych.

Z perspektywy OPZZ i FPP często brak jest możliwości prowadzenia pogłębionego i kompleksowego dialogu z odpowiednimi przedstawicielami rządu. Rozdzielenie kompetencji pomiędzy Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Ministerstwo Aktywów Państwowych, Ministerstwo Rozwoju i Technologii oraz, od niedawna, Ministerstwo Przemysłu znacząco zwiększyło liczbę resortów zaangażowanych w proces transformacji. To sprawia, że uzyskanie dostępu do kluczowych osób oraz prowadzenie spójnego dialogu staje się coraz bardziej skomplikowane. Mając na uwadze wyzwania związane z procesem transformacji, proponujemy wprowadzenie mechanizmu centralizacji oraz utworzenie Ministerstwa Gospodarki, którego działalność będzie lepiej dostosowana do aktualnych potrzeb. Warto podkreślić, że w przeszłości funkcjonowało Ministerstwo Gospodarki, które stanowiło efektywny model organizacyjny, sprawdzający się przez wiele lat.

Dodatkowo, brak polityki przemysłowej Polski komplikuje koordynację działań i efektywność procesów transformacyjnych. Postulowane wielokrotnie przez OPZZ i FPP opracowanie polityki przemysłowej Polski w kontekście problemów sektora hutniczego staje się jeszcze bardziej potrzebne i pilne. Potrzeba ram, w których pod uwagę będzie brane bezpieczeństwo kraju w tym militarne i surowcowe, w którym możliwość produkcji stali w kraju jest niezwykle istotnym elementem. Planowania strategicznego wymaga proces dekarbonizacji produkcji, gdyż jest niezwykle kapitałochłonny oraz będzie rozłożony w czasie nawet na dziesięciolecia. Jest to także związane z dostawami taniej i pewnej energii elektrycznej. Niestety brak strategii przemysłowej uniemożliwia jednocześnie zwrócenie szczególnej uwagi na potrzeby przemysłu w strategiach klimatyczno-energetycznych, szczególnie w tworzonej właśnie Krajowym Planie na Rzecz Energii i Klimatu.

W związku z powyższym OPZZ i FPP apelują o podjęcie aktywniejszych i skoordynowanych działań ze strony państwa. Nakreślenie ram i zaplanowanie wsparcia dla utrzymania i rozwoju hutnictwa w Polsce jest dziś niezbędne. W szczególności chcemy zwrócić uwagę na konieczność:

- opracowanie polityki przemysłowej kraju uwzględniającej strategię dla przemysłów energochłonnych i kontekst transformacji energetycznej, koordynacja prac rządu w tym zakresie,
- włączenie tematu polityki przemysłowej do agendy nadchodzącej prezydencji Polski w Radzie Unii Europejskiej,
- wykorzystanie wydatków zbrojeniowych do rozwoju przemysłu w Polsce,
- działania na rzecz obniżenia cen energii w krótkim i długim okresie,
- poprawy efektywności rządowego programu pn. „Pomoc dla przemysłu energochłonnego związana z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej”.

**Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
i Federacja Przedsiębiorców Polskich**